

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. Vtrùm ante operationem intellectus, actualis aliqua detur inter
Relationes, & essentiam distinctio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

X. Dicitur potest spiratio activa quarta relatio.

Et sane, certum est non dari in Deo quatuor relationes realiter distinctas, cum Spiratio activa, ut dixi, à Paternitate & Filiatione non distinguatur realiter. Quæstio itaque solum esse potest de modo loquendi: cum verò S. Thomas, & cum eo Theologi omnes, præter Gabrielem & Gregorium, hoc modo loquantur, cum illis dicendum dari in Deo quatuor Relationes reales, non quod sint quatuor res, etiam relativa, nec quatuor realitates, cum Spiratio activa realiter à Paternitate & Filiatione non distinguatur. Ad hoc tamen ut censetur quarta relatio, sufficit

Quomodo in Deo sint quatuor relationes reales.

quod respiciat diversum terminum, nempe Spiritum Sanctum, quem Paternitas & Filiatio, quales, non respiciunt, quod sufficit, ut vel virtualiter, vel ratione ratiocinata ab iis distinguatur? Sicut ob similem rationis distinctionem dicuntur dari in Deo plures Idea, & Idea leonis esse diversa ab Idea aquilæ: Sicut itaque ob diversos terminos dicuntur plures Idea, ita in præsentibus plures termini sufficiunt ut censentur diversi respectus, seu relationes, licet omnes à se invicem non distinguantur realiter, sicut ibi non distinguuntur realiter Idea.

Sicut diversi termini multiplicent Ideas, ita etiam multiplicent respectus.

DISPUTATIO LIII.

De distinctione relationum divinarum ab essentia.

Supra Diss. 5. sect. 6. & sequentibus latè questionem illam discussi, utrum scilicet inter prædicata Dei intrinseca absoluta, Iustitiam, Misericordiam, Intellectum, Voluntatem, &c. detur à parte rei, & ante operationem intellectus, actualis aliqua distinctio: questionem verò de distinctione Relationum ab Essentia huc remisi, utpote quæ difficultatem contineat ad hanc materiam peculiariter spectantem.

SECTIO PRIMA.

Utrum ante operationem intellectus, actualis aliqua detur inter Relationes & Essentiam distinctio.

I. Gilbertus Porretanus Relationes ponebat realiter ab Essentia distinctas.

PRIMA sententia, vel error potius, est Gilberti Porretani Pictaviensis Episcopi, qui inter Relationes divinas & Essentiam, realem posuit distinctionem, ut colligitur ex actis Concilii Rheimensis, ubi refertur asseruisse Gilbertum tres proprietates, quibus Personæ distinguuntur, esse tres res æternas, & ab invicem, & ab Essentia numero distinctas. Unde S. Bernardus, qui huic Concilio interfuit, serm. 80. in Cantic. & lib. de Consideratione Gilbertum impugnat, veluti quaternitatem in Deo statuentem. Quare S. Thomas, hic, q. 28. art. 2. Corp. S. Bonaventura, Halensis, & alii Gilbertum aiunt Relationes non intra Essentiam statuisse, sed ei assistentes, & extrinsecus affixas.

II. Durandus non multum distat à sententia Gilberti.

Nec multum ab hoc errore distat Durandus in 1. dist. 33. q. 1. ubi ait actuale dari distinctionem in divinis inter Relationem & Essentiam ante omnem operationem intellectus, non quidem tantam, quanta est inter rem & rem, & qualem ponebat Gilbertus; sed qualis esse solet inter rem & modum: hæc tamen verè est realis, ergo realem posuit Durandus inter Relationem & Essentiam distinctionem: imò eam vocat realem.

III. Personalitas divina non est realiter distincta ab Essentia.

Fide tamen certum est Personam divinam ex duobus realiter distinctis non constare, & consequenter Relationem ab Essentia realiter non distinguui: ita Theologi omnes contra Gilbertum & Durandum. Probatur primò ex Concilio Late-

ranensi, ubi Cap. Damianus definitur, non esse in Deo quaternitatem: esset autem quaternitas, si tres Relationes, quæ secundum fidem inter se realiter distinguuntur, realiter etiam distinguerentur ab Essentia. Deinde hæc doctrina contraria est communi, & à Theologis omnibus recepto axiomati, quodque ex Concilio Florentino & aliis est desumptum, nempe in divinis omnia esse unum, ubi non obviat Relationis oppositio. Quare, cum in Concilio Rheimensi Gilberti sententia fuisset damnata, ipse se Patrum illius Concilii, & Ecclesie iudicio submisit, erroremque suum humiliter retractavit, sicque hæreticus non est censendus.

Esset in Deo quaternitas.

Gilbertus sententiam suam retractavit.

IV. Deus in illa sententia non esset simplex, sed compositus.

Probatur secundò nullam distinctionem realem inter Relationes & Essentiam intercedere: si enim Deus constet ex tribus vel quatuor realiter distinctis, erit verè compositus: compositio quippe nihil aliud est quàm distinctorum unio, & talis est compositio, qualis est distinctio: ergo ubi est distinctio realis, compositio similiter erit realis, sicque totum inde resultans, non erit quid simplex realiter, sed verè & propriè compositum. Si verò unio inter Relationem & Essentiam non intercedat, Persona divina erit quoddam aggregatum, quod Deo adhuc multò est indignius.

V. Quia in Concilio Rheimensi contra Gilbertum sententia fuit definita.

Quare Patres Concilii Rheimensis hæc contra Gilbertum definirunt, Personam scilicet esse divinam substantiam, & Deum, & Dei tamen Relationem etiam esse Deum; præterea tres Personas esse unam divinitatem, & unamquamque proprietatem esse Deum. Videatur Baronius tomo duodecimo, anno 1148: & Vasquez hic, disp. 126. Quam horum Patrum definitionem etiam Eugenius tertius, summus Pontifex, qui tum Rhemis aderat, noluerit haberi tanquam regulam fidei, quod ipso, & Cardinalibus, qui tunc cum Pontifice Rheimis etiam erant, inficis & incon-

sultis

sultis sit facta, ut refert Vasquez citatus, cap. 2. & Baronius num. 26. doctrinam tamen probavit, tanquam veram & genuinam Ecclesie Romanae sententiam, ut fufius habetur in Baronio, num. 18. & 26.

SECTIO SECUNDA.

Deturne inter Relationes & Essentiam distinctio ex natura rei.

I. Scoti, & sequacium sententia, de distinctio-
ne formali.

AFFIRMAT Scotus in 1. dist. 2. q. 7. & dist. 8. q. 4. quem sequuntur ejus discipuli, eamque univcrsum omnes veluti Scotista tesseram amplectuntur: quamvis nonnulli, ut Suarez lib. 4. de Trin. cap. 4. num. 2. & 5. Hurtado disp. 6. Metaph. sect. 3. num. 26. & alii negent Scotum hujus esse sententia, quod distinctionem illam asserat posse vocari distinctionem rationis. Afferunt itaque hi Auctores, veram aliquam ante omnem operationem intellectus dari inter Essentiam divinam & Relationes distinctionem, ita ut sit entitas & entitas, & hæc non sit illa formaliter.

II. Videtur hæc sententia contra auctoritatem Patrum.

Hanc sententiam, prout istiusmodi distinctionem statuit inter prædicata metaphysica, latè impugnavi in Logica: prout verò similem distinctionem ponit inter prædicata Dei absoluta, impugnavi supra, Disp. 5. sect. 6 & sequentibus, & rationes quas contra eam illic attuli, hæc etiam militant, de Relationibus, auctoritas in primis Patrum, qui ut loco citato, num. 5. & sequentibus dixi, in Deo nullam admittendam esse aiunt distinctionem actualem ante operationem intellectus, sed omnia esse perfectissime unum. Quare P. Fonseca 5. Met. cap. 6. q. 6. & 7. licet hanc Scoti sententiam acerrimè defendat inter prædicata Metaphysica in creatis, in divinis tamen, propter auctoritatem Patrum, eam nullo modo admittendam esse affirmat. Videatur Disp. illa 5. citata, ubi omnes Scotistarum responsiones ad Patrum auctoritatem attuli, & refutavi.

In divinis ante operationem intellectus omnia sunt perfectissime unum.

III.

Ita sententia, eadem videtur cum sententia Gilberti.

Secundò videtur hæc sententia quoad rem ipsam coincidere cum sententia Gilberti, sectione præcedente impugnata: is enim aliud non dicebat, quam inter Relationes & Essentiam ante omnem intellectus operationem dari actualem distinctionem. Hoc argumentum latius prosecutus sum Disp. illa 5. citata, sect. 6. num. 9. & sequentibus, ubi etiam varias adversariorum responsiones rejeci.

IV.

Derogat simpliciter Dei.

Tertiò hæc sententia destruere videtur summam Dei simplicitatem: quod argumentum hic ulterius non urgeo, quia fusè illud proposui supra Disp. quinta, sectione septima.

V.

Nulla datur hujusmodi distinctio ex natura rei.

Secunda itaque, & vera sententia affirmat, nullam hujusmodi inter Relationes divinas & Essentiam dari actualem distinctionem, sive eam voces mediam, sive formalem, sive ex natura rei: ita S. Thomas hic q. 28. art. 2. quem Thomista omnes, & Molina ibidem sequuntur, Suarez hic, lib. 4. cap. 4. & in Metaphysica, Disp. 30. sect. 6. Fasolus q. 4. art. 2. dub. 12. Vasquez 1. p. D. 116. Tannerus hic, disp. 2. q. 2. dub. 2. & 7. Granado 1. p. tractatu 3. Disp. 2. sect. 2. Fonseca numero secundo citatus, & alii.

VI.

Argumentum præcipuum pro distinctio-
ne actuali Relationum ab Essentia.

Præcipuum argumentum ad probandum, actualem aliquam inter Relationes & Essentiam dari distinctionem fundatur in prædicatis quibusdam contradictoriis quæ à parte rei Essentia & Relationibus convenire videntur: Essentia enim

divina nec generat, nec generatur; Pater verò generat, & Filius generatur: item Filiatio & Spiratio passiva realiter producuntur; Essentia verò non producitur, sed communicatur: ergo Relationes & Essentia non sunt idem realiter, sic enim eadem iis prædicata competere, juxta commune illud, & ab omnibus receptum axioma: *Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se.* Hæc, inquam, est præcipua difficultas in hac materia, cui proinde hujus decursu disputationis satisfacere conabor.

Prædicata contradictoria arguunt distinctio-

Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se.

SECTIO TERTIA.

Ostenditur argumentum de prædicatis contradictoriis probare dari in Deo virtualem distinctionem.

ARGUMENTUM in fine sectionis præcedentis propositum vitè Theologorum omnium semper torfit ingenium, nec in quam se cunque partem verterent, ab ejus se difficultate expedire potuerunt: imò dum rem hanc declarare conati sunt, novâ eam obscuritate involverunt, & pro luce tenebras pepererunt.

I. Res hæc semper vitæ dif-

P. Granado 1. p. tract. 3. disp. 3. sect. 4. (eodem fere modo procedit P. Vasquez & alii) affirmat nulla hic inveniri prædicata contradictoria: pro quo advertit, duo esse nominum genera, per quæ prædicata divina nobis innotescunt: quædam enim res divinas significant, ut sunt à parte rei, nempe *Entitas Essentia, realitas quæ est Essentia, realitas quæ est Relatio* &c. Alia verò nomina sunt, quæ prædicata divina significant, ut præcisa, & prout involvunt nostros conceptus; qualia sunt, *Relatio, Essentia, Natura divina* &c. Si ergo in his vocibus, quæ prædicata divina significant ut præcisa, formentur propositiones, nil mirum, inquit, si iis conveniant contradictoria, cum de illis loquamur, ut distinctis. Secus res se habet, si argumentum in iis vocibus proponatur, quæ res divinas significant ut sunt à parte rei. Ait itaque has propositiones esse veras, *Filiatio producitur, Essentia non producitur*, quia non sunt de eodem. Ex his tamen, *Entitas, seu realitas Filiationis producitur; Entitas seu realitas Essentia non producitur*, secunda propositio est falsa, quia loquitur de Essentia, non ut præcisa, sed ut est à parte rei.

II. Quidam confugunt ad conceptus nostros inadæquate.

Duo nomina generantur, quibus prædicata divina nobis innotescunt.

Sed contra: nam à parte rei, & nemine cogitante est aliquid in Patre, quod communicatur Filio, & aliquid quod non communicatur: nam juxta Concilium Florentinum in literis unionis, *Pater omnia dedit Filio, præter esse Patrem*: ergo à parte rei eadem realiter entitas communicatur, & non communicatur, nam *esse Patrem*, est prædicatum realiter identificatum cum reliquis prædicatis Patris: ergo à parte rei de eadem re verificatur contradictoria. Hoc argumentum latius urgebo infra, nam meo judicio aperte probat dari in Deo distinctionem virtualem, ut postea videbimus.

III. Pater à parte rei aliquid communicat Filio, & aliquid non communicat.

Contra secundo: Totum quod est in Filio non producitur, sed aliquid producitur, & aliquid non producitur, idque realiter, & à parte rei; nec enim hæc veritates, & mysteria fidei ab actibus intellectus creati, & imperfecto nostro concipiendi modo dependent: ergo eadem entitas realiter producitur, & non producitur, nam illud aliquid

IV. Aliquid in Filio producitur, & aliquid non producitur.